

VAHE 49

NGAAHI MĀKETI

Kupu 5—Ngaahi Tu'utu'uni 'o e Māketi

HOKOHOKO 'O E NGAahi TU'UTU'UNI

TU'UTU'UNI

1. Hingoa Nounou.
2. Fakahoko.
3. 'UHINGA'i lea.
4. Pule'i 'o e Māketi.
5. Fakamatala Pa'anga.
6. Pule Māketi.
7. Talangofua ki he Pule Māketi.
8. Houa Fakaava.
9. Ngaahi koloa 'oku ala fakatau atu.
10. Fetuku 'o e ngaahi koloa.
11. Sivi 'o e ngaahi koloa.
12. Ngaahi koloa 'oku 'ikai fakatau atu.
13. Fakatau'anga.
14. Vahevahe 'o e ngaahi fakatau'anga.
15. Ngaahi totongi.
16. Liliu ki ha fakatau'anga.
17. Totongi.
18. Sivi fakatoketā.
19. Ngaahi mahaki pipihi.
20. Tapui 'o e fanga kulī.
21. 'Ulungaanga.
22. Ngaahi Tu'utu'uni.
23. Ngaahi Hia.

Tēpile 1—Fokotu'u 'o e ngaahi māketi.

Tēpile 2—Fetuku sivi, Fakatau atu 'o e Ngaahi Koloa pea mo hono ngaue'i 'o e ngaahi fakatan'auga.

Fai 'e he Minisitā Ngoue, Vaotātā mo e Toutai

K.F. 1/71, Lao 46/1988

[26 *Fepueli, 1971*] Kamata'anga.
Hingoa
nounou.

1. 'E ui 'a e ngaahi tu'utu'uni ni ko e Ngaahi Tu'utu'uni 'o e Māketi.

2. (1) 'E ngāue'aki pē 'a e ngaahi tu'utu'uni ni ki ha māketi kuo fokotu'u koe'uhi ko e ngaahi kupu 'o e Lao ki he Ngaahi Māketi pea mo e ngaahi tu'utu'uni ni, pea mo ha māketi kuo pulusi fanongonongo homo fokotu'u 'i he Kāseté.

(2) Kuo fokotu'u 'i heni 'a e ngaahi māketi 'oku fakamatala'i 'i he Tēpile 1 ki he ngaahi tu'utu'uni ni.

3. 'I he ngaahi tu'utu'uni ni, tukukehe 'o ka hā 'oku kehe ange 'a e 'UHINGA'i lea. kavcinga ko e—

“Pule Lahi ‘o e Māketi” ‘oku ‘unhinga ia ki ha taha pe ko kinautolu ‘a ia ‘oku nau pule‘i mo tauhi ha māketi ‘o hangē ko ia kuo fokotu‘u ‘i he tu‘utu‘uni 4;

“fakatau‘anga” ‘e kau ai mo ha kenitini (canteen).

Pule‘i ‘o e
Māketi.

4. Ko e pule lahi ‘o e māketi ko e fakataha‘i ia ‘o kinautolu ‘a ia ko honau hingoā pe fakamatala ‘o honau hingoā ‘e pulusi ‘i he Kāseté mei he taimi ki he taimi, pea ‘i he te‘eki ke pulusi ‘a e ngaahi hingoā pe fakamatala ‘o e ngaahi hingoā ko iá, ko kinautolu eni ‘e hoko ko e pule lahi ‘o e māketi ‘a ia ko e—

‘Eiki ko Siosaia Laufilitonga Aleamotu‘a Tuita (‘a ia ko e Seá ia)

Talēkita ‘o e Ngoué

Talēkita ‘o e Ngaahi Ngāué

Pule Polisi Lahí

Pule Faito‘o Lahí

Fakamatala
Pa‘anga.

5. Kuo pau ke hanga ‘e he pule lahi ‘o e māketi ‘o tauhi fakalelei ‘a e ngaahi fakamatala mo e ngaahi lēkooti ‘o e ngaahi tali totongi mo e ngaahi fakamole fēlāve‘i mo a ha māketi pea kuo pau ke ne ‘ave ki he Minisitā ha‘ane fakamatala kau ki he kotoa ‘o e ngaahi ngāue ‘a e māketi ko iá ‘o ‘ikai si‘i hifo ‘i he tu‘o taha ‘i he māhina ‘e hongofulu-mā-ua kotoa pē pea mo ha ngaahi taimi kehe ange ‘o hangē ko ia ‘e tu‘utu‘uni ‘e he Minisitā.

Pule Māketi.

6. Ko e māketi kotoa pē kuo pau ke pule‘i mo tauhi leva ia ‘e ha pule māketi ‘a ia kuo pau ke fili‘i ia ‘e he pea ke fai fatongia ma‘á e pule lahi ‘o e māketi.

Talangofua ki
he Pule
Māketi.

7. Ko e kakai kotoa pē ‘oku nau ngāue‘aki pe ‘oku nau ‘i loto he ngaahi ngata‘anga ‘o ha māketi kuo pau ke nau talangofua ki he ngaahi fakahinohino kotoa pē ‘oku taau ‘e fai ‘e he pule māketi koe‘uhi ko e kaveinga ‘o hono tauhi ‘o e maau mo e ma‘a māketi.

Houa
fakaava.

8. (1) Kuo pau ki ha māketi ke ava ki he fefakatau‘aki ‘i he lolotonga ‘o ha ngaahi taimi ‘o hangē ko ia ‘e fakapapau‘i ‘e he pule lahi ‘o e māketi mei he taimi ki he taimi ka he ‘ikai ke ava ‘a e māketi ki he fefakatau‘aki ‘i ha ‘aho Sāpate.

(2) Tukukehe ‘o ka fai ‘o kehe ange hano fakapapau‘i ‘a ha pule lahi ‘o e māketi, kuo pau ki he māketi ke ava ki he fefaka-tau‘aki ‘i lolotonga ‘o e ngaahi taimi ko eni:—

Aho Mōnite ki he				mei he 6 pongipongi
‘aho Tu‘apulelulú	ki he 6 efiāfi
‘Aho Falaité	mei he 6 ponigpongi
				ki he 10 po‘ulí.
‘Aho Tokonakí	mei he 4 hengihengi
				ki he 10 po‘ulí.

(3) He ‘ikai ngofua ki ha taha ke hū pe nofo atu pē ‘i he māketi ‘i he hili ‘o e ngaahi houa fefakatau‘aki ta‘e ma‘u hā mafai mei he pule lahi ‘o e māketi.

Ngaahi Kolea
Fakatau atu.

9. ‘E ngofua ki he pule lahi ‘o e māketi mei he taimi ki he taimi ke ne fai ha tu‘utu‘uni ki he fa‘ahinga ‘o e ngaahi koloa ke tu‘uaki fakatau atu ‘i ha māketi; pea he ‘ikai ke ngofua ke tu‘uaki fakatau atu pe fakatau atu ‘i he

māketi ko iá ha ngaahi koloa kehe ange mei he ngaahi koloa kuo fai ki ai e tu'utu'uní.

10. Ko e koloa kotoa pē 'oku fakahangahanga ke fakatau atu 'i ha māketi kuo pau ke 'ave ki he māketi pē ko iá 'i he lolotonga'o taimi 'o hangē ko ia 'e fakapapau'i 'e he pule lahi 'o e māketi mai he taimi ki he taimi. Fetuku Koloa.

11. (1) 'E ngofua ki he pule lahi 'o e māketi ke ne fekau ke sivi ha ngaahi koloa 'oku fakahangahanga ke fakatau 'i ha māketi 'i he lolotonga 'o ha ngaahi taimi pehē pea 'i ha ngaahi feitu'u pehē 'e ha taha pe 'iate kinautolu ko ia 'e fakapapau'i 'e he pule lahi 'o e māketi; pea he 'ikai ha taha te ne fakatau atu pe tu'uaki fakatau atu 'i ha māketi ha ngaahi koloa kuo ma'u 'oku kovi, palakū, 'uli, pala, fakatupu mahaki, fakatu'utāmaki pe ta'e taau hili hano fai 'o ha sivi pehē. Sivi Koloa.

(2) Kuo pau ke 'ave pe 'e fekau ke 'ave 'e he pule māketi mei loto mei he ngaahi ngata'anga 'o ha māketi ha ngaahi koloa kuo ma'u 'oku kovi, palakū, 'uli, pala, ala fakatupu mahaki, faka tu'utāmaki pe ta'etaau koe'uhi ko e kupu faka'osi ki mu'a ange 'o e tu'utu'uni-si'i.

12. 'E ngofua ke tuku pē 'a e ngaahi koloa 'oku te'eki ke fakatau 'i ha māketi 'i he 'osi 'a e 'aho ko iá 'i hano fakangofua 'e he pule lahi 'o e māketi pe 'e he pule māketi ka 'e 'i he fo'ui pē 'o e toko taha 'oku ha'aná pea ko ha ngaahi koloa kuo tuku ta'e ma'u ha ngofua pehē 'e ngofua ke 'ave ia 'e he pule māketi 'o tuku atu 'i ha founga 'a ia te ne pehē 'oku taaú. Ngaahi Koloa 'ikai fakatau atu.

13. He 'ikai ngofua ki ha taha ke ne fakatau atu ha ngaahi koloa 'i ha māketi kae'oua kuo fai ia 'i ha fakatau'anga kuo vahe'i ange ki ai pea 'i he lolotonga 'o e ngaahi houa ko ia 'oku ava ai e māketi ki he fefakatau'aki. Fakatau'anga.

14. (1) Ko hono vahevahe atu 'o e ngaahi fakatau'anga 'i ha māketi kuo pau ke fai'aki pē ia e loto 'o e pule lahi 'o e māketi 'a ia ko 'ene tu'utu'uní kuo pau ko e aofangatukú ia. Vahevahe 'o e ngaahi fakatau'anga.

(2) Ko hono vahevahe atu 'o e ngaahi fakatau'angá kuo pau ke fai'aki ia ha founga 'oku matu'aki tuha lelei mo totonu pea ki ha ngaahi tu'unga 'o hangē ko ia 'e fakapapau'i mei he taimi ki he taimi 'e he pule lahi 'o e māketi.

15. (1) Ko e ngaahi totongi 'e hilifaki ki hono ngāue'aki 'o e ngaahi fakatau'anga 'i ha māketi kuo pau ke fakapapau'i ia mei he taimi ki he taimi 'e he pule lahi 'o e māketi 'aki pē e me'a 'e loto ki ai. Ngaahi totongi.

(2) Tukukehe 'o ka fakapapau'i 'o kehe ange 'e he pule lahi 'o e māketi, ko e totongi ki hono ngāue'aki 'o e ngaahi fakatau'anga 'e hangē ko eni:

Ki ha kenitini he 'ikai si'i hifo 'i he pa'anga 'e T\$400.00 ki ha vaha'a taimi ko e mähina 'e hongofulu-mā-ua;

Ki ha fakatau'anga 'oku loka'i he 'ikai si'i hifo 'i he pa'anga 'e T\$8.00 ki ha vaha'a taimi ko e mähina 'e taha;

Ki ha fakatau'anga 'i he 'atā 'a ia ko hono fuá 'oku 'ikai lahi hake 'i he fute 'e 6 löloa pea fute 'e 3 maokupu ko e seniti 'e 25 ki ha vaha'a taimi ko e 'aho 'e taha;

Ki ha fakatau'anga 'i he 'atā 'a ia

ko hono fuá 'oku lahi hake 'i
he fute 'e 6 lōloa pea fute 'e 3
maokupu ko e seniti 'e 30 ki he 'aho.

Liliu ki ha fakatau'anga. **16.** He 'ikai ke ngofua ki ha taha ke ne fai ha liliu ki ha fakatau'anga pe fakahāhā'i ai ha tohi fakatokanga pe fokotu'u ki ai ha ngaahi me'a 'e hoa mo ia, fakama'u ki ai ha ngaahi me'a, fokotu'u ki ai ha ngaahi naunau teuteu fale pe ngaahi me'a fakatupu 'efi'efi 'o ha fa'ahinga pē ta'e ma'u ha ngofua mei he pule lahi 'o e māketi, pea ko ha me'a pehē kuo fokotu'u ki ai ta'e ma'u ha ngofua pehē 'e ngofua ke 'ave ia 'e he pule māketi.

Totongi. **17.** He 'ikai ngofua ki ha taha ke nofo pe te ne ngāue'aki ha fakatau'anga 'o kapau 'oku kei 'i ai ha ngaahi totongi kuo hilifaki ki ai ka 'oku te'eki ke totongi pea kuo totonu ke totongi koe'uhi ko hono ngāue'aki 'o e fakatau'anga ko ia 'oku kei mo'ua ki ai.

Sivi fakatoketā. **18.** (1) 'E ngofua ki he pule lahi 'o e māketi mei he taimi ki he taimi ke ne fekau ha taha ngāue 'a e pule lahi 'o e māketi 'i ha māketi, pe ha taha 'oku ne fakatau ha 'ū koloa 'i he māketi ko iá, ke fai hano sivi fakatoketā, pea ke 'omai mo ha tohi fakamo'oni mo'ui lelei kuo fakamo'oni hingoa ki ai, ha 'ofisa faito'o.

(2) Ko ha taha 'a ia 'oku te'eki ke sivi fakatoketā pea 'oku 'ikai ke ne 'omai ha tohi fakamo'oni sivi mo'ui lelei 'oi hangē ko ia kuo fokotu'u atú koe'uhi ko e tu'utu'uní ni kuo pau ke 'ikai ke ngāue, pe 'e kau 'i hono fakatau atu 'o e ngaahi koloa ko iá, 'i ha māketi.

Mahaki pipihi. **19.** He 'ikai ha taha 'a ia 'oku puke 'i ha mahaki pipihi pe mahaki 'oku pipihi 'e ngofua ke ne ngāue'aki ha māketi.

Tapui fanga kuli. **20.** He 'ikai ke ngofua ki ha taha ke ne 'omai ha kulí ki ha māketi pe tuku ia ke nofo ai.

'Ulungoanga. **21.** He 'ikai ngofua ki ha taha 'oku 'i loto 'i he ngaahi ngata'anga 'o ha māketi ke ne fai ha anga fakamoveuveu, fakalotomamani, fakalielia pe fakatupu 'ita pe fakafaingata'a'ia'i pe 'e kaunoa 'i ha taha 'oku ne ngāue'aki 'ene totonu fakalao pe fai hono fatongia 'i loto 'i he māketi.

Ngaahi tu'utu'uni. **22.** (1) Ko ha me'a kuo tu'utu'uni, fakapapau'i pe fiema'u 'e he pule lahi 'o e māketi koe'uhi ko ha kupu 'o e ngaahi tu'utu'uní ni 'e ngofua ke fanongonongo ke 'ilo'i 'e he kakaf 'aki hano fakahāhā'i ha tatau 'o ia 'i ha Papa Fanongonongo (Notice Board) kuo fokotu'u 'e he pule lahi 'o e māketi ki he kaveinga ko iá 'i loto 'i he ngaahi ngata'anga 'o e māketi.

(2) Kuo pau ke hanga 'e he pule lahi 'o e māketi 'o 'ai ke fakahāhā'i ha tatau 'o e ngaahi tu'utu'uní ni 'i he Papa Fanongonongo ko iá.

Ngaahi Hia. **23.** Ko ha taha te ne maumau'i ha taha 'o e ngaahi kupu 'o e ngaahi tu'utu'uní 'oku ne fai ha hia pea 'e ala mo'ua pa'anga 'i hano fakalahai'a 'i 'o 'ikai lahi hake 'i he \$40.

TĒPILE 1

MĀKETI TALAMAHU

MĀKETI VAVA'U

TEPILE 2

NGAAHI TU'UNGA FĒLAŪVE'I MO E FETUKU, SIVI MO E FAKATAU ATU 'O
E NGAAHI KOLOA MO HONO NGĀUE'AKI 'O E NGAAHI FAKATAU'ANGA
(Kuo fa'u koe'uhi ko e tu'utu'uni 10, 11, 14, 18 mo e 22 'o e Ngaahi
Tu'utu'uni 'o e Māketi)

FETUKU 'O E NGAAHI KOLOA

1. (1) Kuo pau ke fetuku 'a e ngaahi koloa ke fakatau atu 'i he māketi 'i he vaha'a taimi 'o e 6 pongipongi ki he haafe 'a e 8 pongipongi pea mo e taimi 2 efiafi ki he 3 efiafi 'o e ngaahi 'aho ngofuá.

(2) Kuo pau ke fetuku 'a e ngaahi koloa ke fakatau atu 'i he māketi 'i he vaha'a taimi 'o e 4 hengihengi ki he 7 pongipongi pea mo e taimi 1 efiafi ki he 2 efiafi 'o e ngaahi 'aho Tokonaki.

SIVI 'O E NGAAHI KOLOA

2. (1) Ko e ngaahi koloa kotoa 'e fakatau atu 'i he māketi 'e fakaongo ia ki he sivi 'a e Potungāue Mo'ui 'a e Kakai.

(2) Ko e 'ēlia fai'anga sivi 'i he māketi kuo pau ko e 'ēlia ko ia 'i he tafa'aki taki taha 'o e matapā hū ki lotó. Kuo pau ke 'uluaki 'ave 'e he kau faifakatau hono katoa ha ngaahi koloa ke fakatau atu 'i he māketi ki he 'ēlia fai'anga sivi ke fai hano tohi faka'atā mei ai 'e he Potungāue Mo'ui 'a e Kakai.

(3) Kuo pau ke fo'ou mo ma'a 'a e kotoa 'o e ngaahi fua'i'akau mo e vesitapoló 'i hono a'utaki mai ki he māketi.

(4) Kuo pau ke ma'a mei he kelekelé mo e 'ulí 'a e kotoa 'o e ngaahi fua 'o e ngoue 'oku aka ki he kelekelé ki mu'a pea toki 'omai ke sivi.

(5) Kuo pau ke tuku ke 'oua 'e tali ha ngaahi fua'i'akau, ngaahi vesitapolo, ngaahi fua 'o e ngoue 'oku aka ki he kelekelé 'a ia 'oku pala, 'uli pe ta'e taau.

NGAAHI ME'A 'OKU FIEMA'U KI HE MO'UI

3. (1) Ko e kau faifakatau 'o ha ngaahi me'akai moho, ngaahi me'akai melie pe ngaahi inu 'oku 'ikai ke 'i ai ha 'olokaholo kuo pau ke sivi fakatoketā kinautolu pea nau ma'u ha tohi fakamo'oni 'o e sivi mo'ui lelei kuo fakapapau'i, 'a ia kuo fakamo'oni hingoa ki ai ha 'Ofisa Faito'o ki he kuata 'o e ta'u ko iá.

(2) Kuo pau ke ma'u 'e he kau ngāue 'a e māketi hono kotoa ha tohi fakamo'oni 'o e sivi mo'ui lelei ki he kuata ko iā, kuo fakamo'oni hingoa ki ai ha 'Ofisa Faito'o.

(3) Kuo pau ke ma'u 'e he kau faifakatau 'o e ngaahi fua'i'akau mo e ngaahi vesitapoló ha tohi fakamo'oni 'o e sivi mo'ui lelei kuo fakamo'oni hingoa ki ai ha 'Ofisa Faito'o ki he kuata ko iā.

(4) Ko e sivi fakatoketā 'o e kakai kotoa kuo lau ki ai 'i he (1) (2) mo e (3) 'i 'olungá kuo pau ke fai ia 'i he kamata'anga 'o e kuata takitaha pea ma'u mai ai ha tohi fakamo'oni 'o e sivi mo'ui lelei, kuo fakamo'oni hingoa ki ai ha 'Ofisa Faito'o.

(5) Ko ha tohi fakamo'oni 'o e sivi mo'ui lelei pehē kuo pau ke 'oange ia ki he pea 'e tauhi ia 'e he Pule Māketi 'i he taimi ko ia 'e kei ngāue ai 'a e toko taha kuo sivi pe 'e kei ngāue'aki 'i loto 'i he ngaahi ngata'anga 'o e māketi.

NGAAHI KENITINI

4. Kuo pau ke fakalele 'a e kenitini 'e he taha ma'u laiseni 'o fakatatau ki ha ngaahi tu'utu'uni 'o e mo'ui 'a e kakai pe 'o e me'akai pea mo e Ngaahi Tu'utu'uni 'o e Māketi.

5. Kuo pau ko e fatongia 'oi e taha ma'u laiseni ko e:—

- (1) 'Omai ha ngaahi me'a tñnaki'anga veve 'oku fe'ungá.
- (2) Tauhi mo monomono 'o e fakatafe'anga vai 'a e kenitini pea mo hono toutou fakama'a 'o e ngaahi me'a sivi ngakongakó.
- (3) Fakalelei'i hono kotoa 'o e ngaahi me'a kuo maumau'i mo e/pe maumau kuo hoko ki he fale mo e/pe ngaahi me'a kuo fokotu'u ki ai 'e he pule lahi 'o e māketi.
- (4) Totongi kotoa 'a e ngaahi totongi 'uhila kuo hilifaki ko e mo'ua 'o e kenitini 'a ia kuo fokotu'u 'ene mita mavahe pe 'ana ia mei he toenga 'o e māketi.
- (5) Totongi e pa'anga 'e ua (\$2.00) fakamāhina ki he Pule Lahi 'o e Māketi ki he ngaahi totongi tu'uma'u 'o e vai kātoa.
- (6) Tuku kotoa 'a e ngaahi tñnaki'anga veve kuo fonu 'i he feitu'u tñnaki'anga 'o hangē ko ia 'e tu'utu'uni 'e he pule māketi, pea fakafoki 'akinautolu ki he kenitini 'i he hili hono fetuku 'o e vevé.
- (7) Fakama'a mei he 'aho ki he 'aho 'a e 'ēlia 'o e kenitini pea mo e feitu'u ofi takai holo ai.
- (8) 'Oatu ki he kakai 'a e ngaahi me'a pē ko eni, 'i hano totongi, ngaahi me'aki ke 'ave 'oku fakahaisini hono tufaki atu, ngaahi inu 'oku 'ikai ke 'i ai ha 'olokaholo mo e ngaahi me'a ke inu, kae 'ikai ko ha fa'ahinga kai fakafalekai kakato. 'O tñnaki atu ia ki hono fakatau atu 'o e ngaahi me'akai melie mo e ngaahi me'a 'oku fiema'u ki he ifi.
- (9) 'Omai 'o e ngaahi me'a ngāue totonu ke fakagaingofua'aki 'a e ngaahi ngāue ma'a e kakai 'i 'olungá.
- (10) 'Omai 'o e ngaahi me'a ke fakafaingofua'aki e sivi 'i he houa kotoa pē 'oku taau ke fai ai 'e ha taha kuo fakamafai'i 'e he Pule Lahi 'o e Māketi pea/e he Kōmiti pule ki he Mo'ui.
- (11) Fakapapau'i ai he 'iaki ke fēhūholo'aki e kakai 'i he kenitini 'i ha taimi pe mei ha feitu'u pe 'i he ongo tafa'aki, pea tupu ia ke hoko ai ko ha toe hū'anga ki he māketi.

6. Kuo pau ke ava 'a e kenitini lolotonga e ngaahi houa ko ia 'e ava ai 'a e māketi ka 'e ngofua ke ava atu pe, hono ngaahi kānitā pē ki tu'a mei he tāpuni 'a e māketi ki he vacua pō 'i he 'aho ngofua takitaha. 'E ngofua ke toe fakalōloa atu 'a e ngaahi houa 'e ava ai 'a e kenitini ki ha ngaahi me'a makehe 'e hoko 'aki pē ha tohi fakangofua 'a e pule lahi 'o e māketi.

7. Kuo pau he 'ikai ava e kenitini 'i he ngaahi 'aho Sāpaté.

8. Ko e totongi fakata'u ki hono fakalele 'o e kenitini kuo pau ke fai'aki ia e taha 'o e ongo founga ko eni, totongi fakakongokonga fakalaka tu'o hongofulu-mā-ua kae fai faka-māhina 'aki e sino'i pa'anga tatau pē pe ko e totongi fakalaka 'o fai faka'angataha.

9. 'E ngofua ki he taha ma'u laiseni ke fai 'ene kole ki he fakafo'ou 'o 'ene laiseni ke fakalele 'e a kenitini 'i he māhina 'e tolu ki mu'a 'i he 'aho ko ia 'e 'osi ai 'a e laiseni 'oku ne lolotonga ma'u, ka he 'ikai ko ha fatongia ia 'o e Pule Lahi 'o e Māketi ke fakafo'ou ha laiseni.

10. 'E 'i he Pule Lahi 'o e Māketi 'a e totonu ke fakangata 'a e laiseni 'aki hano fai 'o ha tohi fakatokanga 'i he māhina 'e taha ki hano maumau'i 'o ha taha 'o e ngaahi kupu 'o e ngaahi tu'utu'uni ki he mo'ui 'a e kakai pe me'akai, Ngaahi Tu'utu'uni 'o e Māketi pe ha taha 'o e ngaahi tu'unga 'oku fokotu'u atu heni.

NGAAHI FAKATAU'ANGA KEHE ANGE MEI HE KENITINI

11. Kuo pau ke ngāue'aki 'e he toko taha ma'u laiseni 'a e fakatau'anga 'o fakatatau ki he ngaahi tu'utu'uni ki he mo'ui 'a e kakai pe me'a kai pea mo e Ngaahi Tu'utu'uni 'o e Māketi.

12. (1) Kuo pau ke totongi fakalaka 'e he taha ma'u laiseni 'a e māhina 'e taha 'o e totongi ki hono ngāue'aki 'o ha fakatau'anga 'oku loka'i 'a ia kuo 'oange 'e he Pule Lahi 'o e Māketi.

(2) Kuo pau ke tomu'a totongi 'e ma'u laiseni 'a e totongi ki he 'aho 'e taha 'o ha fakatau'anga 'i he 'atā kuo 'oange 'e he Pule Lahi 'o e Māketi.

(3) 'Oku 'i he kau ma'u laiseni hono kotoa 'a e ngafa 'o hono fakama'a fakalūkufua 'o e 'ēlia kuo ne totongi.

(4) Kuo pau ke tauhi 'e he kau ma'u laiseni 'o e ngaahi fakatau'anga 'oku loka'i ha ngaahi fa'o'anga me'a 'oku lelei ke tānaki ki ai e vevé.

(5) Kuo pau he 'ikai ha taha ma'u laiseni/taha kehe ange 'e fakangofua ke hū ki he māketi ki mu'a 'i he 6 pongipongi tukukehe e ngaahi 'aho Tokonaki.

(6) Ko e kotoa 'o e kau ma'u laiseni/kakai kehe ange mei he kau ngāue 'a e Pule Lahi 'o e Māketi kuo fakamafai'i, kuo pau ke nau faka'ata'atā mei he māketi ki mu'a 'i he houa 'e tapu'i ai.

(7) He 'ikai ha taha ma'u laiseni 'e fakangofua ke ne toe tuku atu ke totongi 'e ha taha ange ha kongā 'o e 'ēlia kuo ne to tongi ta'e tomu'a ma'u ha tohi fakangofua mei he Pule Lahi 'o e Māketi.

(8) He 'ikai ke ngofua ke fai ha fakama'a pe fufulu 'o e ngaahi fua 'i'akau, vesitapolo pe ngaahi fua 'o e ngoue 'oku aka ki he kelekelé 'i loto 'i he māketi.

TA'E FAI KI HE TU'UTU'UNI

13. Ko ha taha te ne ta'e fai 'a e ngaahi tu'unga 'i'olunga 'e ala to'o 'ene laiseni pea/pe 'e kapusi ia mei he māketi.

Pule Lahi 'o e Māketi.